EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 21.12.2011
COM(2011) 911 galīgā redakcija

2011/0447 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par dalībvalstu deklarāciju Eiropas Savienības interesēs, ar ko tās akceptē Krievijas Federācijas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk – "1980. gada Konvencija"), kuru līdz šim brīdim ir ratificējušas 86 valstis, tajā skaitā visas ES dalībvalstis, mērķis ir atjaunot iepriekšējo stāvokli, nodrošinot nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanos, izmantojot sadarbības sistēmu starp centrālajām iestādēm, kuras nozīmē konvencijas dalībvalstis.

Tā kā bērnu nolaupīšanas novēršana ir būtiska ES bērnu tiesību veicināšanas politikas sastāvdaļa, Eiropas Savienība aktīvi darbojas starptautiskā līmenī, lai uzlabotu 1980. gada Konvencijas piemērošanu, un aicina trešās valstis tai pievienoties. Jo īpaši Komisija vienmēr ir uzsvērusi nepieciešamību, lai Krievijas Federācija pievienotos 1980. gada Hāgas konvencijai, un lai tādējādi varētu paļauties uz kopīgu tiesisko regulējumu starp ES un Krieviju lietās par bērnu nolaupīšanu.

Par šo jautājumu vairākus gadus ir notikušas diskusijas dažādos līmeņos, proti, ES-Krievijas Pastāvīgajā partnerības padomē tiesiskuma, brīvības un drošības jautājumos, un beidzot Krievija ir pieņēmusi lēmumu 2011. gada 28. jūlijā deponēt pievienošanās instrumentu 1980. gada Konvencijai. Krievijā konvencija stājās spēkā 2011. gada 1. oktobrī.

1980. gada Konvencijas 38. panta 4. daļa nosaka, ka konvencija tiek piemērota starp valsti, kas tai pievienojas, un tām konvencijas dalībvalstīm, kas būs deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos. Līdz ar to Eiropas Savienībai ir jāizlemj, vai akceptēt Krievijas pievienošanos, un, ja lēmums ir pozitīvs, tad dalībvalstīm būtu jādeklarē, ka tās akceptē Krievijas pievienošanos Eiropas Savienības interesēs.

Tā kā starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājums ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvā ārējā kompetencē, tad lēmums par to, vai dalībvalstīm būtu jāakceptē Krievijas pievienošanās 1980. gada Konvencijai, ir jāpieņem Padomes lēmuma veidā.

2. REZULTĀTI PĒC APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PUSĒM

Eiropas Savienība un tās dalībvalstis ilgi ir gaidījušas Krievijas pievienošanos 1980. gada Konvencijai; dalībvalstis vairākkārt ir aicinājušas Komisiju, lai tā, tiekoties ar Krievijas puses pārstāvjiem, stingri pauž savu nostāju par to, ka ir nepieciešams spert konkrētus soļus, lai pievienotos šai konvencijai.

Ekspertu sanāksmē, ko 2009. gada novembrī organizēja Eiropas Komisija, lai apspriestu sadarbību starp Krieviju un ES, dalībvalstis pauda vispārēju vienprātību, atbalstot sadarbību ar Krieviju daudzpusēju nolīgumu veidā, jo īpaši ģimenes tiesību jomā. Šajā sakarā tika uzsvērta Hāgas konvencijās noteiktā tiesiskā regulējuma nozīme.

To, ka ar Krieviju nav kopīga tiesiskā regulējuma, kas būtu vērsts uz sensitīvu bērnu nolaupīšanas lietu atrisināšanu, pierādīja arī tas, ka pirmais Komisijas lēmums[1], ar kuru dalībvalsts tika pilnvarota sākt formālas sarunas ar trešo valsti saskaņā ar Padomes Regulā

[1] C (2010)8577 galīgā redakcija.

(EK) Nr. 664/2009[2] noteikto procedūru, faktiski attiecās uz plānotu divpusēju līgumu ar Krieviju lietās par bērnu nolaupīšanu.

Kopīgo sadarbības projektu – "Hāgas konvenciju par bērnu tiesību aizsardzību piemērošana Krievijas Federācijā" –, ko 2011. gada 9. februārī uzsāka Eiropas Savienība un Krievijas Federācija, atzinīgi novērtēja arī dalībvalstis. Tā mērķis ir sekmēt Krievijas pievienošanos Hāgas konvencijām ģimenes tiesību jomā, tajā skaitā pievienošanos 1980. gada Konvencijai.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas praksi[3] starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājums ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvā ārējā kompetencē, jo ir pieņemts savienības iekšējais normatīvais akts - Padomes 2003. gada 27. novembra Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību ("Briseles IIa regula")[4], kas tiek piemērota starp dalībvalstīm no 2005. gada 1. marta. Attiecībā uz bērnu nolaupīšanu, ko izdara vecāki, regula ievieš pat stingrākus noteikumus nekā 1980. gada Hāgas konvencija, jo īpaši regulas 11. pants. Tā tieši atsaucas uz Hāgas konvenciju, pārnesot konvencijas principus Eiropas Savienības tiesībās.

1980. gada Konvencija tika pieņemta vairāk nekā 20 gadus pirms Briseles IIa regulas, un līdz ar to tā nesatur nekādus noteikumus, kas atļautu starptautisko organizāciju, piemēram, Eiropas Savienības, pievienošanos (tā sauktā *REIO* klauzula). Šādā situācijā dalībvalstīm konvencija ir jāratificē vai tām ir jāpievienojas konvencijai Eiropas Savienības interesēs.

Tāpēc dalībvalstīm Eiropas Savienības interesēs būtu jādeklarē, ka tās akceptē Krievijas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai. ES tiesību saskaņotības un vienotības nolūkos šī piekrišanas deklarācija dalībvalstīm būtu jāpieņem vienlaicīgi un laikposmā, kas noteikts Padomes lēmumā. Komisija ierosina, ka dalībvalstīm deklarācija būtu jādeponē ne vēlāk kā divus mēnešus pēc Padomes lēmuma pieņemšanas.

1980. gada Konvencijas praktiskas piemērošanas nolūkā ir būtiski, lai konvencijas dalībvalsts atbilstoši konvencijas 6. pantam nozīmē centrālo iestādi, lai tā veic pienākumus, kuri saskaņā ar konvenciju jāpilda šādām iestādēm. Visas dalībvalstis saskaņā ar 1980. gada Konvenciju ir nozīmējušas centrālās iestādes. Līdz šim brīdim Krievijas Federācija nav nozīmējusi centrālo iestādi, kas ir nepieciešama, lai palīdzētu Eiropas pilsoņiem gadījumos, kad bērni ir nelikumīgi aizvesti uz Krieviju. Tāpēc ir vēlams, lai piekrišanas deklarācija par Krievijas Federācijas pievienošanos 1980. gada Konvencijai stātos spēkā brīdī, kad Krievijas Federācija būs nozīmējusi attiecīgu centrālo iestādi.

Ņemot vērā, ka lēmums attiecas uz starptautisku līgumu, piemērojamais juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. pants kopā ar 81. panta 3. punktu. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi.

---

2 OV L 200, 31.7.2009., 46.-51. lpp.

3 Tiesas 2006. gada 7. februāra atzinums 1/03 par Kopienas kompetenci noslēgt jauno Lugāno konvenciju par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās.

4 OV L 338, 23.12.2003.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē Eiropas Savienības budžetu.

2011/0447 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par dalībvalstu deklarāciju Eiropas Savienības interesēs, ar ko tās akceptē Krievijas Federācijas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 218. pantu un 81. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu[5],

tā kā:

(1) Eiropas Savienība bērnu tiesību aizsardzību un to veicināšanu ir noteikusi par savu prioritāti, kā tas ir noteikts 3. pantā Līgumā par Eiropas Savienību, un bērnu nolaupīšanas novēršanu uzskata par šīs politikas būtisku sastāvdaļu.

(2) Eiropas Savienība ir pieņēmusi Padomes Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (tā sauktā "Briseles IIa regula"), kuras mērķis ir aizsargāt bērnus no nelabvēlīgas ietekmes, ko radījusi viņu nelikumīga aizvešana vai aizturēšana, un izstrādāt procedūras, kas nodrošinātu viņu ātru atgriešanos savas pastāvīgās dzīvesvietas valstī, kā arī nodrošināt saskarsmes un uzraudzības tiesību aizsardzību.

(3) Briseles IIa regula papildina un stiprina 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk – "1980. gada Konvencija") noteikumus, saskaņā ar ko starptautiskā līmenī izveido centrālo iestāžu sadarbības sistēmu ar mērķi nodrošināt nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanos. Jo īpaši Briseles IIa regulas 11. pants pārņem 1980. gada Konvencijas noteikumus un principus.

(4) Visas Eiropas Savienības dalībvalstis ir 1980. gada Konvencijas dalībvalstis.

(5) Eiropas Savienība aicina trešās valstis pievienoties 1980. gada Konvencijai un atbalsta tās pareizu piemērošanu, cita starpā piedaloties īpašajās komisijās, kuras regulāri organizē Hāgas Starptautisko privāttiesību konference.

---

[5] OV C , , . lpp.

(6) Eiropas Savienība uzsver, ka kopīgs tiesiskais regulējums, kas piemērojams starp ES dalībvalstīm un trešajām valstīm, var piedāvāt vislabāko risinājumu starptautiskās bērnu nolaupīšanas lietās, kuras ir sensitīvas un kur diplomātiskie kanāli un mediācija nav efektīvi.

(7) Eiropas Savienība jau ilgu laiku ir mudinājusi Krievijas Federāciju pievienoties 1980. gada Konvencijai. Šī iemesla dēļ ES-Krievijas Pastāvīgajā partnerības padomē tiesiskuma, brīvības un drošības jautājumos, kā arī ministru līmenī šis jautājums ir bijis par būtisku diskusiju sastāvdaļu attiecībā uz tiesisko sadarbību civillietās starp Eiropas Savienību un Krievijas Federāciju.

(8) Krievijas Federācija savu pievienošanās instrumentu 1980. gada Konvencijai ir deponējusi 2011. gada 28. jūlijā. 1980. gada Konvencija stājās spēkā 2011. gada 1. oktobrī.

(9) 1980. gada Konvencijas 38. panta 4. daļa nosaka, ka konvencija tiek piemērota starp valsti, kas tai pievienojas, un tām konvencijas dalībvalstīm, kas būs deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos.

(10) Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas praksi, proti, 2006. gada 7. februāra atzinumu 1/03 par jaunās Lugāno konvencijas noslēgšanu, 1980. gada Konvencijas noteikumi skar Eiropas Savienības sekundāros tiesību aktus par starptautisko bērnu nolaupīšanu un vecāku atbildību, jo īpaši Padomes 27. novembra Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību. Līdz ar to 1980. gada Konvencijā regulētie jautājumi ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvā ārējā kompetencē.

(11) Saskaņā ar 1980. gada Konvenciju par tās dalībvalstīm var būt vienīgi suverēnas valstis. Tāpēc Eiropas Savienība nevar tai pievienoties, kā arī nevar deponēt savu piekrišanas deklarāciju par Krievijas pievienošanos.

(12) Līdz ar to dalībvalstīm būtu jādeponē sava piekrišanas deklarācija par Krievijas pievienošanos Eiropas Savienības interesēs.

(13) Pieņemot deklarāciju, dalībvalstīm būtu jāakceptē Krievijas pievienošanās Eiropas Savienības interesēs, lai tādējādi 1980. gada Konvencija būtu piemērojama starp Eiropas Savienību un Krievijas Federāciju. Ņemot vērā vērtīgo ieguvumu, ko bērnu aizsardzībai starptautiskā līmenī sniedz 1980. gada Konvencija, ir vēlams, lai tās noteikumi būtu piemērojami nekavējoties.

(14) Tomēr, ievērojot to, ka 1980. gada Konvencijas noteikumi pilnībā var tikt piemēroti tikai tad, kad tās dalībvalsts saskaņā ar 1980. gada Konvencijas 6. pantu ir nozīmējusi centrālo iestādi, piekrišanas deklarācijai būtu jāstājas spēkā ar brīdi, kad Krievijas Federācija būs nozīmējusi šādu centrālo iestādi.

(15) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Dānijas nostāju Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un šis lēmums tai nav saistošs un neattiecas uz to,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Eiropas Savienības dalībvalstis vienlaicīgi un ne vēlāk kā līdz [IEVIETO DATUMU: divi mēneši pēc pieņemšanas] Eiropas Savienības interesēs deponē šādu piekrišanas deklarāciju par Krievijas Federācijas pievienošanos 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem:

"[DALĪBVALSTS] ar šo deklarē, ka tā Eiropas Savienības interesēs akceptē Krievijas Federācijas pievienošanos 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ar brīdi, kad Krievijas Federācija saskaņā ar konvencijas 6. pantu būs nozīmējusi centrālo iestādi.

Konvencija stāsies spēkā trešā kalendārā mēneša pirmajā dienā pēc tam, kad Krievijas Federācija būs nozīmējusi centrālo iestādi."

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

Padomes vārdā -
priekšsēdētājs